

"The result of second layings is often disastrous, for most if not all the eggs are usually infertile or at best only one or two youngsters are reared. If by human interference, or accident of Nature, a pair of birds is forced to breed out of season, are the resulting young as physically fit to face the hazards of their lives as they would have been if born at the normal season?"

RYVES had van 1930—1946 tal van slechtvalkhorsten onder controle; voor zoveel het betreft de onvruchtbaarheid in tweede broedsels, ontleen ik er enige waarnemingen aan:

- a. "Nest robbed. Second clutch of 3 eggs laid in another eyrie (peregrines when robbed, always seek a new eyrie). On June 10th, the falcon was only brooding 2 eggs; one had disappeared. On June 19th, falcon still on 2 eggs, but on the 22nd the eyrie was empty and deserted. I am certain no human agency had been at work in this time. Incubation had been in progress for well over the hatching period and I could only assume that the eggs were all infertile and had been taken by a gull after they had been abandoned.
- b. First clutch robbed. A second clutch was laid — number unknown — in an eyrie a while away, from which one young flew.
- c. On July 4th there was no peregrine to be seen anywhere and I came to the conclusion that all the eggs were infertile and had at last been deserted."

Vrijwel het gehele herfst- en winterseizoen bemerkte ik slechtvalken in het bedoelde gebied; of deze tot het broedpaar behoorden of als trekkers moeten worden beschouwd, valt niet uit te maken. Hun gehechtheid aan het territorium zou voedsel geven aan de eerste opvatting.

Summary: *Breeding of the Peregrine in the Netherlands* (1950)

In 1949 the Peregrine Falcon did an attempt to breed on the diluvial accretion in the centre of the Netherlands, a poor district of deserted sanddunes with scattered *Pinus sylvestris* (cf. Limosa, 22, p. 337—341). The birds came back in this area 1950 and a nest was found in a little copse of pine-trees, near the site of the previous year (height about 3.50 m); April 6th it contained 3 eggs, which were unfortunately robbed. A second brood with 2 eggs was discovered May 21th about 2 km away at the edge of a wood and again in an old crow nest in a *Pinus* (7 à 8 m). Probably the clutch was infertile, for it was left when we visited the eyrie a month later. The tree had been made inaccessible by barbed wire and there were no signs that someone had nevertheless climbed up the tree. To our deep regret both attempts of 1950 did also turn out unsuccessful. Hitherto the birds raised their young safely only once (1948), as far as our knowledge goes.

De turkse tortel, *Streptopelia d. decaocto* Friv.,
thans ook broedvogel in Nederland

door

J. N. VAN DEN BRINK

(with summary: First breeding-case of *Streptopelia decaocto* in the Netherlands)

De turkse tortel, die vanuit het Zuidoosten van Europa zijn broedgebied wonderlijk snel heeft uitgebreid naar het Noorden en het Westen, heeft ook onze noordelijkste provincie Groningen bereikt. In de zomer van 1950 heeft zich namelijk een paartje van deze soort in de tuin van de R.K. Pastorie te Musselkanaal gevestigd.

Zeer merkwaardig voor degenen, die deze kanaalstreek met zijn afschuwelijke lintbebouwing kennen, want dit is welhaast zeker de armste streek in ons land wat natuurschoon betreft. Overal in de omtrek strekt zich vlak bouwland uit zonder een enkel struikje, want tot de laatste vierkante meter toe is daar alles in cultuur gebracht. En achter de huizen en huisjes langs de kanalen zijn er maar weinig tuinen of tuintjes, die die naam verdienen. Misschien echter is het voor de turkse tortel een geschikte biotoop! HARTERT (Vög. pal. Fauna, p. 1497) zegt dienaangaande: „Diese 'Lachtauben' bewohnen offene Gegenden, wenn sie nur einiges Buschwerk und Gärten besitzen, in denen sie nisten können". En verder vermeldt hij: „sie brütet in Gärten und ist nirgend scheu, sondern meist ganz zutraulich".

Menend te doen te hebben met ontvluchte lachduiven, *Streptopelia roseogrisea* (Sundev.), schonk ik er helaas weinig aandacht aan. Eind Augustus zag ik ze met takjes vliegen en 6 September zat het duifje te broeden. Als nestboom was een eik gekozen, die langs de weg en het kanaal staat. Het nest lag in een gaffel van twee zeer dikke boomarmen op ca 6 m hoogte.

Op 13 November zag ik in eens 4 turkse tortels in mijn tuin, dus waarschijnlijk is dit late broedsel gelukt. Daarna heb ik deze duiven niet meer waargenomen.

Gedurende de zomer hoorde ik het gekoer, dat duidelijk verschilt van dat van de wilde tortel en de lachduif, voortdurend, haast tot vervelends toe. Ik kan me dan ook best in denken wat TJITTES (*Ardea*, 38, p. 235) bij zijn onderzoek naar deze soort van iemand horen moest: „Hun gekoer irriteerde zijn dochter dermate dat zij hem vroeg ze te schieten".

TJITTES vermeldt daar mogelijke waarnemingen uit de winter 48/49 bij Harderwijk en uit het zomerhalfjaar van 1950 te Oldebroek, terwijl W. H. BIERMAN de eerste positieve waarneming voor ons land publiceerde: 2 ex., 18 September 1950 bij Hulshorst (*Ardea*, 38, p. 162).

Summary: First breeding-case of Streptopelia d. decaocto in the Netherlands.

In September 1950 a pair of *Streptopelia decaocto* bred in Musselkanaal, Province of Groningen, the Netherlands. The nest was sited in an oak along a road, about 6 m high. On November 13th next the author watched 4 specimen in his garden.

Whereas TJITTES (*Ardea*, 38, p. 235) mentioned two probable records for the province of Guelderland (resp. winter 48/49 and summer 1950) and BIERMAN (ibidem, p. 162) published a positive record for the same province (Sept. '50), this breeding-case, as far as we know, is the first for the Netherlands.

Musselkanaal, Februari 1951.